

JYRKI SIUKONEN

Viimeksitulleista äärimmäiset

Ville Similä & Mervi Vuorela, *Valtio vibaa sua. Suomalainen punk ja hardcore 1985–2015*. Like, Helsinki 2015. 604 s.

Kuusisataa sivua ja kolmekymmentä vuotta suomalaisen tee-se-itse-kulttuurin historiaa tuottaa muutaman ongelman: en tiedä mistä aloittaa, en tiedä mitä sanoa, en edes sitä onko minusta sanomaan mitään. Isoin ongelma yli muiden on musiikki. Olen kuullut vain yhden Similän ja Vuorelan kirjassa mainitun levytyksen, vuonna 1982 ilmestyneen EP:n *Äz-retön joulu*, tekijänä Terveet Kädet. Toisin sanoen koko punkin ja hardcoren myöhempien aikojen historia on hiipinyt ohitseni täydellisessä hiljaisuudessa. Vasta kirjan päätössivuilla tunnistan jotakin tuttua, Pertti Kurikan Nimipäivät, punk-yhtyeeseen, jonka tässä vaiheessa tietää lähes jokainen suomalainen.

Vuosikymmenten mittaisen kulttuurisen kuurouteni seurauksena Similän ja Vuorelan kirja tuntuu eräänlaiselta konventionaalisen historiankirjoituksen mallikappaleelta, kunnalliskertomuksen tai yrityshistoriikin kaltaiselta pitkältä selosteelta, jossa huomio kiinnittyy kronologian, kerronnan keinojen ja lauserakenteiden tavanomaisuuteen. Ei mitään muodon rikkomista, ei kokeellisuutta, ei toisin kirjoittamista. Ei edes lyhytproosaa. Olisiko siis mahdollista, että noudattamalla yleistä ja taiteellisesti varsin kunnianhimoitonta journalistista muottia kirja erityisestä ja marginaalisesta paljastaa jotakin erityisen ja marginaalisen mahdottomuudesta. Sanooko se, että kaikelle epätavanomaiselle on mahdollista rakentaa tavanomainen historia? Vai kertooko se, että epätavanomaisenkin toimintamuodot ovat pohjimmiltaan tavanomaisia?

Musiikin kokemuksen puuttuminen tuottaa väistämättä ulkomusiikillisen lukukokemuksen. Kun en ole tottunut tekemään mitään äänellisiä eroja hc:n eri koulukuntien välillä, kiinnittyy huomioni niihin käännteisiin, joissa pienen marginaalin toiminta yltää johonkin laajempaan. Näin lukien kirjan kiinnostavimmaksi osioksi nousee puolivälin paikkeille osuva ”Tofuhardcoren nousu ja tuho”, kertomus streittareista, veganismin valitsemisesta ja radikaalista eläinten oikeuksien puolustamisesta. Toisin kuin loputon kiljunjuonti tai bändien niru-naru-

budjetein tehdyt ulkomaankiertueet, muuttuneet ruokailutottumukset ja anti-humanistiset näkökulmat ovat jättäneet Suomeen tunnistettavan yhteiskunnallisen jäljen. Kettutarhaiskujen saaman julkisuuden ja lähikauppoihin ilmestyneen soijajäätelön kautta punkin ja hardcoren poliittiset mahdollisuudet hahmottuvat todella kiinnostavalla tavalla. Samalla suoran toiminnan kontrasti tavanomaiseen sekoiluun (skenessä moni ei ole apuria kummempi) ja ammatinharjoittamiseen (aina skenessä joku tekee bisnestä) saa pohtimaan idealismin merkitystä ja elintilaa laajemminkin.

Kirjan emotionaalisesti vaikuttavin jakso on lyhyt kuvaus 1990-luvun lopusta, kun *straight edge* eli streittarit jättävät joukolla oman ideologiansa ja sortuvat tavanomaiseen kaljan- ja viinanjuontiin. Samaan aikaan skenen valtaa aiempaa väkivaltaisempi ja tymeämpi hardcoren muoto. Se ”hippeilystä” sillä erää, aatteet vaihdetaan jopa täysin päinvastaisiin. Entinen kommunisti, *straight edge* ja vegaani, sittemmin skinheadbändin perustanut Renne Korppila kiteyttää hyvin todetessaan, että ääriajattelu on kuin hevosenkenkä: sen päät ovat lähempänä toisiaan kuin keskustaa. Korppilan kokemuksen mukaan diskurssi on molemmissa piireissä hyvin samanlainen. Hardcoren poliittisuudeksi riittää siis periaatteessa mitä vain, kunhan se vain on tarpeeksi jyrkkää. Ei liene yllätys, että uusnatsiyhteet soivat rikkana rokassa.

Tarve äärireunan hakemiseen on sisäänrakennettu musiikkiin, jonka muoto ja sisältö määrittäytyivät jo niin vastaansanomattomasti Terveiden Käsien levyllä vuonna 1982. Yltääkseen uuteen ja parempaan olisi kaikki tehtävä nopeammin, lujempaa ja tylymmin. Se on kuin minimalismin jatkuvaa maksimointia. Siihen, kuinka tavoite on saavutettu, en osaa edelleenkaan vastata. Similä ja Vuorela onnistuvat joka tapauksessa kokoamaan välähdyksiä, joissa sukupolvet toisensa jälkeen kertovat punkin ja hardcoren graalin maljan etsinnästä. Matkalla moni on eksynyt, luovuttanut ja kuollut, mutta moni on myös pitänyt hauskaa ja elänyt elämänsä parhaita vuosia. Kävi niin tai näin, parempi tehdä se itse kuin jättää muiden tehtäväksi.